

ULTIMA NOAPTE PE PĂMÂNT A LUI SHOTGUN CHEATHAM

1929

Nu ne-ar fi trecut prin cap că trebuia să plecăm din Chicago ca să vedem un mort. Creșteam pe-atunci în zilele urâte ale lui Al Capone și Bugs Moran. Chiar în iarna dinainte se petrecuse masacrul de Sfântul Valentin de pe strada North Clark. Orașul avea o reputație atât de proastă, încât lumea cunoștea pistolul-mitralieră Thompson mai degrabă sub numele de „mașina de scris din Chicago“.

Dar eu împlinisem nouă ani, iar sora mea Mary Alice șapte, și încă nu văzuserăm un cadavru. Bănuiam că cele mai multe dintre ele erau în locuri unde nu le mai puteam vedea, pe fundul lacului Michigan, cu cizme de beton.

Nu, a trebuit să batem tot drumul până la bunica Dowdel, înainte să vedem cu ochii noștri un om mort. Tata a spus că Mary Alice și cu mine ajunseserăm la vârsta când puteam călători singuri. A spus că era momentul să petrecem o săptămână cu bunica, pe care o ajungeau anii. N-o mai văzuserăm de când eram țânci. Ca niște adevărați oameni din Chicago, mama și tata nu aveau mașină. Iar bunica nu avea telefon.

— Se descotorosesc de noi și ne trimit pe capul ei, asta fac, a zis posomorâtă Mary Alice.

Bănuia că mama și cu tata intenționau să-și ia o săptămână de vacanță și să plece la pescuit în Wisconsin, în lipsa noastră.

Pe mine nu m-a deranjat să mă duc, pentru că mergeam cu trenul, cu „Pasărea Albastră“ a Căilor Ferate Wabash, care pleca în fiecare dimineață din gara Dearborn cu destinația St. Louis. Bunica locuia undeva la mijlocul drumului, într-unul dintre acele orașele pe care linia ferată le traversează prin mijloc. Lumea stătea pe verandă să se uite cum trece trenul.

Mary Alice spunea că nu putea să sufere locul acela. Întâi de toate, la bunica trebuia să te duci la closet afară. Closetul era chiar după căsuța de chirpici, o magazie dărăpănată plină de lucruri rămase acolo din vremea bunicului Dowdel. În căsuță trăia un motan bătrân cu dinții strâmbi, care imediat ce ieșeai din closet, se năpustea la tine. Mary Alice ura treaba asta.

Sora mea spunea că nu era nimic de făcut acolo și nimeni cu care să faci ceva, așa că se ținea scai de mine, cu toate că eram cu doi ani mai mare și băiat. În primele zile ne-am plimbat prin centru. Era doar o stradă scurtă cu clădiri din cărămidă: banca, agenția de asigurări, magazinul Moore și cafeneaua La Ulceaua cu Cafea, unde fusese înainte vechiul bar.

Eram în vremea prohibiției, adică vânzarea de băuturi era ilegală. Așa că oamenii își făceau acasă propria lor bere. Încă mai existau acoperișuri de tablă peste trotuar și balustrade de legat caii. Mulți fermieri veneau în oraș cu șaretele, cu toate că existau Forduri, iar banche-
rul, L. J. Weidenbach, conducea un Hupmobile.

Nouă ni se părea un loc unde nu se întâmpla nimic. Dar asta era înainte să-l fi îngropat pe Shotgun Cheatham.

Omul ar fi putut trece neobservat până în mormânt, cu excepția numelui. Ziarul local nu voia să scrie necrologul cuiva numit Shotgun, dar nu știa nimeni să i se fi spus altfel. Asta a atras atenția unor ziare mai importante. Unul dintre ele a trimis un copoi să adulmece prin cafeneaua La Ulceaua cu Cafea vreo poveste în stare să stârnească interesul oamenilor, mai ales că era august, lună cu știri pe sponci.

La Ulceaua cu Cafea venea lumea să piardă vremea, să bată câmpii și să schimbe bârfe. Mary Alice și cu mine prezentam oarece interes când apăream acolo, pentru că eram rudele doamnei Dowdel, care nici vorbă să fi pus piciorul vreodată în acel loc. Ea spunea că-i place să țină ce-i al ei numai pentru ea, treabă grea într-un oraș ca acela.

Mary Alice și cu mine am dus acasă povestea că un ins suspect coborâse din tren în haine de oraș și cu canotieră. Sărea în ochi de la distanță și puneă întrebări despre Shotgun Cheatham. Și scria ce auzea.

Bunica aflase deja din gură în gură că Shotgun nu mai era, deși nici vorbă să fi fost ea prima la care dădeau fuga oamenii cu vești proaspete. Nu era ceea ce s-ar numi „o femeie populară“. Bunicul Dowdel fusese mult mai bine văzut, dar el se dusesse demult.

În ziua aceea fierbea roșii pe plita neagră de fier, iar în bucătărie era destul de cald cât să se aburească toate calendarele de pe perete. Avea mânecile suflecate pe brațele voinice. Când a auzit că orașul era gata să se umple de reporteri de ziar, și-a încleștat fălcile.

A zis imediat:

— Să vă spun eu ce urmărește reporterul ăla. Vrea să-și râdă de noi pentru că ne crede numai o adunătură

de țărani, niște mocofani de la țară fără nicio valoare. Așa om fi, dar ce treabă are el cu asta?

— Cine a fost totuși Shotgun Cheatham? a întrebat Mary Alice.

— N-a fost decât un destrăbălat bătrân care a trăit sărac și a murit lefter, a zis bunica. Nu se apropia nimeni de el pentru că puțea ca un dihor. Locuia într-un coteț de găini pe care acum vor trebui să-l ardă.

Ca să schimbe subiectul, mi s-a adresat mie.

— Ia, amestecă tu în roșii și nu le lăsa să se lipească de fund. Stau de-atâta vreme în căldura asta, că sunt și eu pe jumătate fiartă.

Nu-mi plăcea treaba la bucătărie. Ieri făcuse magiun de mere și nu fusese prea rău. Îl fiersese afară, pe foc deschis, și pusese bănuți în cazan ca să nu se lipească.

— La Ulceaua cu Cafea se zice că Shotgun a umblat cu băieții James.

— Care băieți James? a întrebat bunica.

— Jesse James, am zis eu, și Frank.

— Nu l-ar fi vrut pe lângă ei, a zis ea. Și oricum băieții James erau din Missouri.

— I-au spus reporterului că Shotgun a omorât un om și a fost la închisoare.

— Mai mulți de pe-aici au făcut asta, a zis bunica, deși eu nu țin minte să fi plecat vreodată din oraș mai multă vreme. Cine spune toate lucrurile astea?

— O doamnă bătrână de tot, cocoșată și cu dinții din față ieșiți în afară, a zis Mary Alice.

— Și cu ochii cruciși? a zis bunica. Tre' să fie Effie Wilcox. Dacă acuma vi se pare urâtă, s-o fi văzut când era fată. Și te vorbea de rău să crăpi, nu alta. Are limba despicală la amândouă capetele.

Bunica se dusesse la ușa de plasă după o gură de aer.

— Ziceau că Shotgun avea pușca crestată în șase locuri, am insistat eu, forțându-mi norocul. Ziceau că fiecare creștătură era ori pentru o bancă pe care a jefuit-o, ori pentru un șerif omorât de el.

— Tot Effie zicea și asta? Să nu te-ncrezi niciodată într-o femeie urâtă. Are dușmănie pe lume, a zis bunica, care nu era nici ea portretul vreunei zâne, iar pe urmă a scos un oftat. Să vă spun eu cum și-a căpătat Shotgun numele. N-avea decât vreo zece ani și a vrut să se ducă să împuște prepelițe cu niște băieți mai mari. N-ar fi nimerit nici măcar un perete de hambar de pe dinăuntru și avea ulcior la un ochi. S-au dus pe o pășune unde nu exista picior de prepeliță, dar Shotgun murea de plăcere că era cu băieții mari. A apăsat o dată pe trăgaci și a omorât o vacă. A căzut secerată. Dacă o ochea intenționat, ajungea săraca să moară de bătrânețe. Băieții i-au luat pușcociul, că nu puteau ști pe cine mai nimerea în continuare. Așa și-a căpătat numele și s-a lipit de el ca hârtia de muște. Oricare fată din oraș trăgea mai bine decât el, chiar și eu.

Bunica a arătat spre ea cu degetul mare. Păstra în spatele cușărului de lemn un Winchester Model 21 cu două țevi cu calibru de 12, dar noi credeam că fusese pușca de mers la rațe a bunicului.

— Și nu eram nici eu chiar Annie Oakley, în afară de tras după veverițe.

Bunica încă stătea la ușa, netezindu-și șorțul. Pe urmă a continuat cu aceeași voce.

— S-ar părea că avem tovarășie. Ia roșiile alea de pe foc.

Era un străin pe verandă, iar când Mary Alice și cu mine ne-am înghesuit în spatele bunicii să ne uităm, era reporterul. Avea fața ascuțită și transpirația îi udase panglica pălăriei.

— Cu ce treabă pe-aici? a zis bunica prin plasa ușii, cam cât de prietenos putea ea.

— Doamnă, fac o anchetă despre răposatul Shotgun Cheatham.

S-a foit pe picioare, vrând să pună unul în ușă. Pe urmă s-a șters pe sub borul pălăriei cu o batistă de mătase. Inelul lui masonic avea pe el frânturi de diamante.

— Cine te-a trimis la mine?

— Merg din ușă în ușă, doamnă. Știți cât vă place vouă, doamnelor, să vorbiți. Ați vorbi până la Paștele Cailor, binecuvântate fie-vă inimile!

Mary Alice și cu mine am tresărit amândoi. Ne-am gândit că bunica s-ar putea să înșface o mătură și să-l alunge cu ea de pe verandă. Deja văzuserăm cum se descotorosea de vânzătorii ambulanți, chiar când nu erau impertinenți. Iar vagabonzii nu păreau nici măcar să-i treacă de stâlpul porții. Noi bănuiam că nu-i puteai intra în casă decât dacă te cunoștea. Spre surpriza noastră, însă, a deschis ușa de plasă și a ieșit pe verandă. Am urmat-o. La fel și Mary Alice, imediat ce s-a asigurat că motanul cel clonțos nu pândea prin preajmă, gata să se năpustească.

— Ești reporter la ziar? a zis bunica. În Peoria?

Hainele lui elegante îl făceau să arate așa, dar a părut surprins.

— Ce ți-au spus? a continuat ea.

— Aș zice că am dat de urma unei povești bune, a spus el. „Ultimul dintre bandiții pistolari de pe vremuri

sfârșește la cimitirul săracilor.“ Ceva de genul ăsta. Doamnă, mă întreb dacă nu m-ați putea ajuta să mai împănez cumva povestea.

— Ei bine, am ce-ți da de împănat, a zis bunica cu voce potrivită. Cine-a stat de vorbă cu tine?

— Cel mai mult o doamnă mai în vârstă...

— Urâtă ca păcatul și care zice că o cheamă Wilcox? a zis bunica. A stat la spitalul de nebuni până de curând, dar ca reporter, cred că ai mirosit-o.

Mary Alice mi-a tras un ghiont zdravăn, iar reporterul a făcut ochii mari.

— Ți-au spus cum și-a căpătat Shotgun numele?

— Părerile par să difere, doamnă.

— Na, așa-i gloria, trecătoare, a zis bunica. L-a primit în Războiul Civil.

Mâna reporterului a scormonit în buzunarul de la piept, de unde a apărut un carnețel.

— O, da, Shotgun a făcut războiul alături de voluntarii din Illinois. A fost la Bătălia de la Shiloh în primăvara lui 1862 și pe urmă alături de generalul Grant când s-a terminat Asediul de la Vicksburg. Acolo și-a primit numele. De fapt, Grant i l-a dat. Shotgun nu-și bătea capul cu armele de foc ale armatei oficiale. El împușca rebelii cu vechiul lui Remington, cel cu care obișnuia să omoare acasă prepelițe.

Mary Alice mă trăgea acum de poala cămășii. Știam prea bine cum mint copiii tot timpul, dar bunica nu era copil și tot înșira ditamai gogoșile. Sigur că reporterul fusese mințit din belșug la cafenea, dar minciunile bunicii erau mai interesante, istorice chiar. Îl făceau pe Shotgun să pară și mai grozav, iar pe Effie Wilcox să rămână de căruță.

— A fost întotdeauna un țintaș desăvârșit, a zis ea, desfășurându-se în continuare. S-a întors acasă din război cu atâtea medalii încât nu-i încăpeau pe piept.

— Și totuși, a murit fără niciun sfaț, a zis reporterul pe un ton gânditor.

— Ei, păi medaliile le-a vândut și le-a împărțit banii văduvelor și orfanilor de război.

Pe fața îngustă a reporterului s-a observat o schimbare. Shotgun se transformase dintr-un bandit înarmat ucigaș și nebun într-un țintaș de elită, erou de război. Ba chiar filantrop. Scria în carnet, dând paginile frenetic. I se părea că bunica îl ajutase să ajungă la esențial.

— Totul este consemnat undeva, a zis bunica. Ar trebui să cauți.

Reporterul era deja pregătit să se lanseze în altă poveste: „Erou din Războiul Civil convocat de generalul Grant pe marele front din Cer.“ Ceva de genul ăsta.

— Și nu s-a însurat niciodată?

— Niciodată, a zis bunica. Dar i-a frânt inima lui Effie Wilcox. Încă mai suferă, după cum vezi.

— Iar acum urmează să fie îngropat la săraci, fără să-l însoțească nimeni pe ultimul drum, a zis reporterul, probabil un crâmpei al stilului în care scria.

— Așa ți-au spus? a zis bunica. Te trag pe sfoară, băiete. Treci pe la Ulceua cu Cafea și spune-le că ai aflat că Shotgun o să fie îngropat de familia mea cu toate onorurile. Își va petrece ultima lui noapte de pe pământ în camera mea din față, iar dumneata ești invitat.

Reporterul a coborât cu spatele scările verandei, clătinându-se sub atâta material nou.

— Vă sunt foarte recunoscător, doamnă, a zis el.

— Mă bucur să fiu de folos, a zis bunica.